

A. BØHLE
Slakterforretning
Tell. 2012 - 2800

101549

Tønsbergs Blad

NØTTERØY!
Alltid godt utvalg!
Middagsmat
Sigg. Monrad Jacobsen
Kjøtt - Fiskevarer - Grønnsaker
Telefon 1827

NR. 280 - ONSDAG 4. DESBR. 1946 77. ARGANG TELEFON CENTRALBORD: 1616, 1615, 1614. ETTER KL. 16: NR. 1619. NR. 280 - ONSDAG 4. DESBR. 1946 77 ARGANG

Undersøkelseskommissionens innstilling.

Regjeringen Nygaardsvold ansvarlig for: at forsvaret var svekket, forberedelsene manglet og mobiliseringen ikke blev gjennomført før 9. april.

„Statsministeren blir borte i bildet“.
„Forsvarsministeren var ikke sin oppgave voksen“.
„Utenriksministeren gav mangelfull og misvisende orientering“.

Regjeringens optreden utorstæelig.

Administrasjonsrådet får anerkjennelse.
Presidentskap og Storting får kritikk.
Høiesterett får nasjonens takk.
Fylkesmennene slipper bebreidelse.

Ved kjl. resolusjon av 6. august 1945...
Kommissionens første fem innstillinger er avgitt til stortingets presidentskap med 9. bilag 20. september i år. Kommissjonens første innstillinger forberedt på trykk, derimot endnu ikke trykket.

faresignaler ute i Europa. Her...
Tiden 1. sept. 1939 til 1. april 1940.
«Da stortinget aldri tok avstand fra regjeringens utenrikspolitikk, og da tinget var forsvarlig orientert om den, må det sies at stortinget ikke bare formelt, men også i realiteten aksepterte regjeringens linje.

tiltak til forsvar for landet. Den hadde også de beste forutsetninger for å vurdere krigsfarene...
Kritikken rettes først og fremst mot de to forsvarsministre i denne tid, Alonsen og Ljungberg, men heter det:
«Forsvarsministeren var ikke sin oppgave voksen, og regjeringens chef kan like så litt frittas for ansvar for regjeringens forsvarspolitikk som for dens utenrikspolitikk. — Man savnet en energisk og samlende hånd, som kunde koordinere disse to sider av regjeringens virksomhet.»

Nygaardsvold.

Koht.

Ljungberg.

Aprildagene i 1940.
Kommissjonen sammenfatter sin dom i de ord at
«Det er klart at situasjonens alvor ikke er gått op for regjeringen. Dette henger sammen med Koht's optimistiske syn på

9. april til 7. juni.
Kommissjonen anerkjenner regjeringen for at den avsto det tyske ultimatum 9. april, men kritiserer at det gikk for lang tid før regjeringen fikk gitt folket og forsvarets vedkommende grei og klar beskjed om at vi var i krig med Tyskland. Stortinget på Elverum får full honnør, først og fremst den fullmakt som stortinget gav regjeringen. Herom heter det:
«Hambros forutseenhet og ro».
«Fullmaktens tilblivelse skyldes i første rekke stortingspresident Hambros forutseenhet og ro den dag.»

Skarp Franco-note til De Forente Stater.

De amerikanske erklæringer betegnes som en fornærmelse mot det spanske folk.

MADRID, 3. desember.
(NTB fra Reuters.) Spania har i kveld i en note på 600 ord uttalt en skarp fordømmelse av De Forente Staters forslag til FN.s hovedforsamling om Franco-styret. Noten betegner de amerikanske erklæringer som «en fornærmelse mot det spanske folk på grunn av deres ærterdighet».
Noten som er fra det spanske utenrikdepartement blev overrakt den amerikanske charge d'affaires Philip W. Bonaal. Den erklærer at det spanske folk avviser skildringen av det nuværende styre som et fascististyre og forbeholder: «Det spanske folk vet at det styre som blev opprettet i juli 1936 blev bragt til makten ved folkets egne anstrengelser og på bekostning av det blod under kampen mot det kommunistiske tyranni.»

Nederland blev nedstemt på hvalfangstkonferansen, da det fremsatte et forslag som tilsiktet å få ophevet det norske forhyringsforbudet.

NEW YORK, 3. desbr.
— Fra NTB's korrespondent. — Hvalfangstkonferansen blev som tidligere meldt, avsluttet mandag med underleggheten av en avtale. Alle 10 delegasjoner undtatt den russiske, som venter på fullmakt, undertegnet.
Avtalen som tar sikte på opprettelsen av en internasjonal hvalfangst-kommissjon med en representant for hver nasjon. Man blev enig om at lengsten skal innføres hver 24. time. Det betyr at det blir to inspektører ombord på hvert kokeri, mot en hittil. Et nederlandsk endringsforslag angående de norske lover for hvalfangsten blev forkastet med 9 mot 3 stemmer. Forslaget gikk ut på at man skulde anbefale regjeringene å ikke treffe noen avgjørelse som vilde gjøre det vanskelig for dem å ratifisere avtalen eller holde de internasjonale hvalfangstavtaler.
På sakkyndig hold i Washington opplyses at Japans hvalfangst ikke blev behandlet på konferansen.

Ingen K-soldater til Tyskland.

OSLO, 3. desember.
(NTB.) Det er stort flertall i stortinget mot å sende K-soldater til Tyskland, forteller «Dagbladet». Ved en foreløbig votering i militærkomiteen i går, blev resultatet 5 mot 5 stemmer, men det er ikke usannsynlig at stillingen kan bli noe anderle-

Fyllekjøring i stjålet bil.

Kjørte mot en stabbesten og forårsaket å stikke av.
Det er ikke lenge mellom hver gang politiet har føling med bilgjelskapenlgår gav den sig igjen et alvorlig utslag i Tenaberg.
En personbil blev stjålet fra en parkeringsplass her i byen og tyv-

Administrasjonsrådet får anerkjennelse Presidentskap og Storting får kritikk. Høyesterett får nasjonens takk. Fylkesmennene slipper bebreidelse.

Ved kgl. resolusjon av 6. august 1945 og i forbindelse med stortingebeslutning av 13. juni samme år blev oppnevnt en undersøkelleskommission til å undersøke stortingets, regjeringens, Høyesteretts, Administrasjonsrådets og civile og militære myndigheters forvaltning av etter 9. april 1940.

Til medlemmer av denne kommission ble oppnevnt: Hovedadvokat Gustav Heiberg, formann, prof. Arne Bergsjø, Høyesterettsadvokat E. F. Eckhoff, prof. O. Hallestvedt, direktør Arne Holmboe, prof. Svein Steen, fylkesmann N. Thune.

Kommissionens første fem innstillinger er avlagt til stortingets presidentskap med 9 bilag 20. september i år. Kommissionens første innstillinger foreligger nu trykt, derimot ennå ikke bilagene.

De fem innstillingene, som er heftet sammen og utgjør 453 trykksider, omhandler følgende hovedavsnitt:
1) Utenriks- og forsvarspolitikken under regjeringen Nygaardsvold til 7. juni 1940.
2) Riksrådsforhandlingene.
3) Høyesterett.
4) Fylkesmennene og nyordningen i kommunene 1940.

Vi skal nedenfor gi et ganske kort resyme av hovedpunktene i hvert av disse fem avsnitt og deretter en noe utdelt gjennomsnitt av dem.

1) Begynner da med 1940.
2) Administrasjonsrådet.

Regjeringen Nygaardsvolds utenriks- og forsvarspolitikken til 7. juni 1940.

Dette hovedavsnitt, som er det mest omfangsrige i innstillingen, faller igjen i en rekke underavsnitt.

I sin «Vurdering» for tiden 30. mars 1935 til 1. september 1939

sår kommisjonen fast at regjeringen i første rekke må ta ansvaret for at kravet om et tilstrekkelig forsvar ikke blev oppfylt. — Og videre: I tillegg til regjeringens passive stilling til forsvaret kommer det at regjeringen ikke på noe tidspunkt har tatt opp til en samlet og grundig drøftelse spørsmålet om hvilke oppgaver vårt forsvar egentlig skulde løse.

Om de militære chefers forhold uttales det at det er klart at de i sitt arbeide måtte bygge på det militærpolitiske syn som statsmakten hadde tillegnet seg.

Særlig sterk faller kommisjonens kritikk over at ikke regjeringen tok varsel av de mange

fare signaler ute i Europa. Her sier kommisjonen bl. a.:

«Det er derfor meget beklagelig at regjeringens ledende menn sått så sterkt forankret i sin gamle uvilje mot forsvaret at de undlot å gjøre det som i denne tid burde ha vært deres plikt å gjøre, og som langt mer energisk blev gjort i Europas andre land, også de nordiske.»

Tiden 1. sept. 1939 til 1. april 1940.

«Da stortinget aldri tok avstand fra regjeringens utenrikspolitikk, og da tinget var forsvarlig orientert om den, må det sies at stortinget ikke bare formelt, men også i realiteten aksepterte regjeringens linje.

Hvad forsvarspolitikken angår, hevder kommisjonen, at det iallfall i tiden januar—mars 1940 var grunn til større mobilisering av hæren og til full opsetning av kystfestningene. — Kommisjonen finner ikke å kunne la de militære chefer gå helt fri for kritikk, de skulde vist større pågاہenhet, særlig kommanderende admiral, men hovedansvaret legges dog på regjeringen, i første rekke forsvarsministeren, utenriksministeren og statsministeren. — «Det var i siste instans regjeringen som hadde ansvaret for at det blev gjort nødvendige militære

tiltak til forsvar for landet. Den hadde også de beste forutsetninger for å vurdere krigsfarene.»

Kritikken rettes først og fremst mot de to forsvarsministre i denne tid, Monsen og Ljungberg, men heller dot.

«Forsvarsministeren var ikke sin oppgave voksen, og regjeringens chef kan like så litt fritas for ansvar for regjeringens forsvarspolitikken som for dens utenrikspolitikk. — Man savnet en energisk og samlende hånd, som kunde koordinere disse to sider av regjeringens virksomhet.»

kritikk mot regjeringen for at Kommissjonen retter også noen landets forsyninger var så små ved krigens utbrudd i september, men dens senere arbeide på dette område gir ikke grunn til kritikk.

Nygaardsvold.

Koht.

Ljungberg.

Aprildagene i 1940.

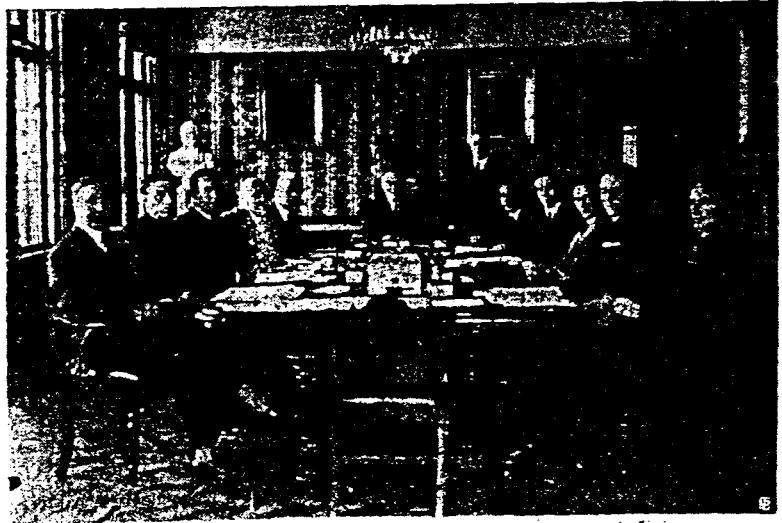
Kommissjonen sammenfatter sin dom i de ord at

«Det er klart at situasjonens alvor ikke er gått op for regjeringen. Dette henger sammen med Koht's optimistiske syn på utviklingen og må i første rekke føres tilbake på ham.»

Kommissjonen retter derfor sterk kritikk mot Koht og også mot Ljungberg fordi der ingen ekstra forsvarstiltak blev truffet i aprildagene til tross for de advarsler de hadde tatt i mot. Men det rettes også sterk kritikk mot statsministeren, om hvem kommissjonen sier at «statsministeren blir borte i billedet». Det kritiseres meget sterkt at det ikke blev gitt ordre til hel og åpen mobilisering natten til 9. april.

Mossen.

Regjeringen Nygaardsvold fotografert 5. oktober 1939. Fra venstre: Frihaugen, Støstad, Lie, Tostgård, Koht, Nygaardsvold, Monsen, Hjeltnett, Torp, Wold og Hindahl.

9. april til 7. juni.

Kommissjonen anerkjenner regjeringen for at den avsto det tyske ultimatum 9. april, men kritiserer at det gikk for lang tid før regjeringen fikk gitt folket og forsvarets vedkommende grei og klar beskjed om at vi var i krig med Tyskland. Stortingetsmøtet på Elverum får full honnør, først og fremst den fullmakt som stortinget gav regjeringen. Herom heter det:

«Hambros forutseenhet og ro.»

«Fullmaktens tilbivelse skyldes i første rekke stortingspresidenten Hambros forutseenhet og ro den dag.»

Hambro.

For øvrig ydes regjeringen honnør for sin innsats under kampen i Norge og for at den tok den beslutning å forlate landet for å fortsette kampen fra England.

Administrasjonsrådet.

Kommissjonen feller en meget gunstig dom over administrasjonsrådet. Den finner at: «Administrasjonsrådet i en vanskelig tid har administrert det okkuperte Norge på en dyktig måte.»

Riksrådsforhandlingene.

Kommissjonens dom over riksrådsforhandlingene sommeren 1940 er ikke mild. De forslag som stortingets presidentskap gikk med på å forelegge for stortinget lå utenfor grunnloven, hadde heller ikke hjemmel i noen konstitusjonell nødrett og var heller

da det fremsatte et forslag som tilsiktet å få ophevet det norske forbyringsforbudet.

NEW YORK, 3. desbr.

— Fra NTB's korrespondent. — Hvalfangstkongressen blev som tidligere meldt, avsluttet mandag med underrettelsen av en avtale. Alle 19 delegasjoner undtatt den russiske, som ventet på fullmakt, undertegnet. Avtalen som tar sikte på opprettelsen av en internasjonal hvalfangstkomisjon med en representant for hver nasjon. Man blev enig om at langsten skal inspiseres hver 24. time. Det betyr at det blir to inspisiterer ombord

på hvert kokert, mot en hitull.

Et nederlandsk endringsforslag angående de norske lover for hvalfangsten blev forkastet med 9 mot 3 stemmer. Forslaget gikk ut på at man skulde anbefale regjeringen å ikke treffe noen avgjørelse som vilde gjøre det vanskelig for dem å ratifisere avtalen eller holde de internasjonale hvalfangstavtaler.

På sakkdydig hold i Washington opplyses at Japans hvalfangst ikke blev behandlet på konferansen.

Ingen K-soldater til Tyskland.

OSLO, 3. desember.

(NTB). Det er stort flertall i stortinget mot å sende K-soldater til Tyskland, forteller «Dagbladet». Ved en foreløbig votering i militærkomiteen i går, blev resultatet 5 mot 5 stemmer, men det er ikke usannsynlig at stillingen kan bli noe anderledes også i komiteen. Voteringen gikk ikke etter partilinjene, ettersom det bladet vet å fortelle.

Attentatforsøk i Moss.

MOSS, 3. des.

(NTB). En voldsom eksplosjon skjedd i Moss ved 20-tiden i går kveld utenfor hjemmet til en forretningsmann som har vært siktet for økonomisk landsvik. Ingen mennesker kom tilskade, men en rekke vindusruter blev knust. Eksplosjonen skyldes antagelig et sprenglegeme.

Ikke politisk forsvarlig. I første rekke rammer denne dom presidentskapet, men i annen rekke også de stortingsmenn som stemte for disse forslag.

Høyesterett.

Hvad Høyesteretts forhold angår er kommissjonens dom den at: «Den tredjeste statsmakt og dens leder kan med stolthet se tilbake på sin virksomhet frem til den lange rettsferien som begynte 21. desember 1940. Høyesterett fortjener folkets takk.»

Fylkesmennene og nyordningen i kommunene.

Kommissjonen finner ikke å kunne rette noen bebreidelse mot fylkesmennene for nyordningen i kommunene i 1940. Det var, heter det et vanskelig valg, og de var uten forbindelse med den lovlige regjering og de hadde ikke anledning til å konferere med hverandre.

Fort. side 5.

Fyllekjøring i stjålet bil.

Kjørte mot en stabbesten og forsøkte å stikke av.

Det er ikke lenge mellom hver gang politiet har feiling med bilgaiskapen. I går gav den sig igjen et alvorlig utslag i Tønsberg.

En personbil blev stjålet fra en parkeringsplass her i byen og tyvene satte kursen utover Semalinen. Ved Jarlsberg Landbane forsøtte de i retning mot Hoknes, men reisen fikk snart en brå slutt, idet chaufføren plasserte bilen opp på en stabbesten. Ved denne manøveren forsvant forhjulet, frontglasset blev knust og bilen fikk også flere adskillige skader. Den må gjennemgå en større reparasjon. Det var fire lærer i bilen. De slapp fra alferen uten alvorlige skader. Politiet fakkert igår to av synderne. De var tydelig påvirket av alkohol. De andre undslapp, blandt dem føreren av bilen. Han er fra Tønsberg. Politiet har en mistanke om at den har kommet sig unda med toget, men det varer nok ikke lenge før lovens lange arm har nådd ham.

Russerne venter på svar fra Moskva.

Gösta Andersson, Norsk Sjømannsforbund, opplyser til «Søndefjords Blad» at den bebudede avslutning av forhandlingene om norske hvalfangere til «Sjua»-ekspedisjonen, ikke fant sted mandag. Den sovjetrussiske handelsrepresentasjon avventer nærmere godkjennelse fra Moskva på de oppnådde resultater.

Det er grunn til å tro at det er hvalskytternes krav om norsk dekkmannskap, som har skipt den endelige avgjørelse.

ER LIVSFORSIKRINGEN
STOR NOK?

GJENSIDIGE

Morgenbladet livsforsikringsakt